

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

ASTRONOMICVM

nata sit, an prima, an secunda, an tertia ab anni principio, eandem enim coniunctionem sive oppositionem in posteriori resum mes instrumento, perq; eam traduces filum, quod si incidit terminum eclipticum, sive in capite, sive in cauda illud accidat, vbi citoq; tandem recta illius cyfra inuenitur, certus es de possibiliate ecliptis, si modo id media coniunctio vel oppositio admittit. Quomodo vera coniunctionum vel oppositionum possilitas agnoscendi debet, ali bi est dictum. Ut vero terminos eclipticos recte perdiscas, sciendū est Solis fore eclipticū, quoties filum huiusmodi area in quibus character reperitur in cedit, & hoc in die artificiali tantum, Lunæ vero deliquium fit, quoties filum talem aut talem figuram intro rapitur, sed nocturna sit illa oppositio oportet.

EXEMPLVM CAROLI Imperatoris

Quod si in nativitate Cæsarea indicent X Y dirigis super diē horas 22, minuta 54 Ianuarii, tum rotam hanc suo loco dederis, annus enim nondum elapsus est. Sic ostensorum orbis superni Z V diei 11, horis 23 minutis 14 admoue, & locata erit pro vnu torius anni. Iam si instrumentum prius inspexeris, 12 Maii die & media comperies, quintam in ordine, quare si filum per quintam instrumenti secundi ducis, ostenditur per illud in gyro Mensis Maii dies 13, hora 20, m 10 fere. Verum Bissextri ratione demes hic diem vnu, & restabunt dies 12. Quoniam vero iuxta & hanc s inuenitur cauda, & hoc in instrumento priori, ecliptis, vt fiat putandum est. Proinde sequens etiam instrumentum erit inspiciendum, (filo super oppositione & perseverante) utrum terminos Lunæ eclipticos filum comprehendat, in cauda quinta, & certe comprehendi videtur, ideo citadubium asseruēris Lunam in hac & delinquare. Attamen, quia diurna illa & est, ea propter Lunam sub horizonte consistere necessarium est, nec fieri potest vt nobis appareat illa eadem de causa. Reputatur preterea & quedam in Maio, & hæc 28 die Mensis eiusdem coniunctio autem sexta hæc est, ab anni principio, contingens ferè caput Draconis sextum, quo circa filum pex sextum instrumenti sequentis coniunctionem si educitur, idem demonstrat diem 28 in circulo Maii, horam quoq; 14. Bisextū propter dies 27 accipitur. Nunc si videatur caput draconis sextum quoq; terminus eiusdem ecliptis solaris à filo contigi cernitur, adeo vt oporteat Solis deliquium fieri, hoc autem intelligitur secundum & medium. Verum quia vera circa noctis medium euénit, veluti sequentia docebūt, idcirco penes nos confici nequit. At & Nouembri die & undécima, circa draconis caput duodecimum offenditur, quam si per instrumentum sequens examinas, filum in draconis capite 12 mo terminum ecliptis Lunaris scindit, ea igitur & sine dubio, quia in nocte euénit nobis, cōspicua est.

EXEMPLVM REGIS FERDINANDII

Exemplum Regis FERDINANDI. Rex FERDINANDVS easdem cum Cæsare radices habet natus, quapropter rotā X Y in diem 0, hora 22, m 54 statuit, & deinde filum per annum educit tertium in limbo eiusdem rotæ, rursusq; ostensor subducit, & orbis ille rectificatus est. Superiorem pariter orbem hoc modo dispone, adducens primo radici quæ est dies 11, hora 23 m 14. Deinceps tertio anno. Post hoc instrumentum intuenti primum occurrit secunda & die Martii 12 fieri, tertiam attingens caudam, Ideo videtur quod est, utrum Lunæ ecliptis accidere possit, Iam si per secundam & tendis filum in instrumento posteriori, cernis quod idem incidat ecliptis Lunaris terminum nequaq; ob id neq; ecliptis speranda est, hoc intelligendū est, quo ad mediā &, quo ad verā adhuc fieri potest, vt terminū incidat ecliptisq; contingat, id quod sequentia satis aperiunt. Adhuc eodē anno die 27 Martii & tercia caput draconis quartum contractat, quapropter secundum instrumenti filum per & tertiam directum ostendit in gyro Martii diem 27, exteriori vero in limbo horas 4. Preterea terminum solaris de liqui quarto in capite attingit, quamobrem certo ecliptis asseritur futura Solis, nisi accideret autem circa noctem medium, sicuti scies consequenter, ob id nullam speraueris. Eadem ratio irreliquis est vniuersis.

Enunctiatum

CAESAREVM

ENVNCTIATVM VICESIMVM QVAR.

Cognito iam ecliptis die, horam quoq; & minutū & nis vel & nis mediæ euénientis, contemplari.

ENTENARII RADICEM PER-spice in eadē qua prius soluisti, coniunctionis scz Lunæ & Solis tabula, quam mox in limbo instrumenti presentis require, ab hora meridianā scz 12 ori-dens, Inueniam super Q ostensorē loca, Annū post hac residuum & cur-rentem in limbo rotulæ Q querens, cum P ostensorē secundā rotæ signa. Nū horam & minutū & nis vel & nis mediæ cognitū, redi ad priorem figu-ram, in qua distantiam eiusdem à prima Ianuarij coniunctione, ob serua, si coniunctionem vis, tum eam in limbo exteriori cum numeris expressam vestigia, per quam simulac ductum filum fuerit, horam & minutum in limbo referet. Pati ratione & oppositiones examina-bis. Vetum hinc notabis, vt si vsu veniat oppositionem in Ianuario præcedere coniunctionem, eam in hoc instrumento, sicut etiam in superiori, cum & insignitam esse. Documentum huius rei sit hoc planius.

Exemplum CAROLI

IMPERATORIS CAROLI radix fuit dies & hora 22 m 54. In limbi igitur ambitu horas 22 m 54 pomeridianas quæ ritto, quo mox indices Q & P vtofisq; ducito. Anno & residuo superante, & rotæ sic omnes suis redditæ locis fuerint. At cu enunctiatum vicesimum secundum dederit 14 Februarij nativitatem præventionalem, vt ducitur, quæ secunda est & post primam anni coniunctionem, filum per secundam oppositionem secundi limbi ten-des, & in horarum limbo, horas & m 0 videbis, tempus, quod me-diæ coniunctionis verum est.

Exemplum FERDINANDI.

FERDINANDVS ROMANORVM Rex, quando eun-dem cum Cæsare centenarium possidet 1500 scz index Q in hora 22 m 54 permanet. Verum, quia natus tertio anno currenti dicitur, P ostensor tertio anno in limbo Q rotæ applicandus est. Enunctiatum 22 docuit nativitatem coniunctionalem esse, quia proximè eam anteuerit coniunctio, 25 scz Februarij, quæ fuit secunda in ordine, propterea eadem in instrumento lustranda est, filumq; per eandem ducendum, quod horam 15 m 31 post meridiem, diē autem 25 in quo media illa coniunctio facta est, indicat. Non aliter acturus es in annis Christum præcedentibus. Indicem enim Q super radicem centenarij, P super annorum reliquias inducens, Fi-lum deinde per coniunctionem vel oppositionem extendis, quod extensem, horas & minutā in limbo signat.

ENVNCTIATVM VICESIMVM QVIN

Argumenta Solis & Lunæ media, per quæ tempus ve-ræ alicuius coniunctionis aut oppositionis discitur, con-sequi.

VPERIVS VBERRIME IN theoretica Solis tractata est Argumenti mediæ cognitionis, ad quem locum te relégo, breuitati consulens. Similiter Lu-næ motus, Argumentumq; eius, instru-mentum proprium definiuit abunde, que repetenda tantum admoneo, cum pluribus ante acta persequi, & molestū legenti, & futile trahenti sit. Sed quo exempla nostra finem perfectiore for-tiantur, pauca adhuc addentur. In Cæsaris præventione, sic enim loquuntur, quæ ortumeius anteibat, Solis argumentum mediū esse depræ-henditur ex enunctiato 12, scz 8 m 58. Lunæ Argumen-tum scz 2 & 8 m 18. In Regis autem coniunctione (nam & natum præcessit) 25 die, 15 hora, 31 mi. Februarii. Argu-mentum Solare medium, habet scz 8 & 13 m 42. Argumentum Lunare, scz 4 gra. 16 m 34.

Exemplum CAROLI Imperatoris

Exemplum FERDINANDI

Exemplum CAROLI

Exemplum FERDINANDI